

**ВСП «Харківський торговельно-економічний фаховий коледж
Державного торговельно-економічного університету»**

Циклова комісія економіки, управління та адміністрування

Барбін Сергій Васильович

КУРСОВА РОБОТА

ОБЛІК ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ РОЗДРІБНОЇ ТОРГІВЛІ

Навчальна дисципліна	<u>Облік за видами економічної діяльності</u> назва навчальної дисципліни
Ступінь освіти	<u>фаховий молодший бакалавр</u> фаховий молодший бакалавр, молодший бакалавр, бакалавр
Галузь знань	<u>07 Управління та адміністрування</u> шифр і назва галузі знань
Спеціальність	<u>071 Облік і оподаткування</u> код і найменування спеціальності
Освітньо-професійна програма	<u>Бухгалтерський облік</u> назва освітньо-професійної програми
Академічна група	<u>О-22</u> назва академічної групи

Харків – 2023

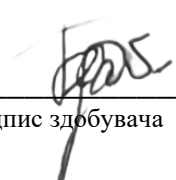
ДОПУЩЕНО ДО ЗАХИСТУ

Керівник:

Мельничук Марина Олексіївна, спеціаліст вищої категорії, голова циклової комісії економіки, управління та адміністрування, кандидат економічних наук

Робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Здобувач

Барбін С. В.

ПІБ здобувача

Підсумкова оцінка: _____ (балів)

Члени комісії з захисту:

(підпис)

М. О. Мельничук

(підпис)

І. В. Нагорна

ВСП «Харківський торговельно-економічний фаховий коледж
Державного торговельно-економічного університету»

Циклова комісія економіки, управління та адміністрування

Барбін Сергій Васильович

ЗАВДАННЯ НА КУРСОВУ РОБОТУ

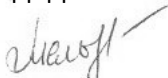
Навчальна дисципліна	Облік за видами економічної діяльності
Тема роботи	назва навчальної дисципліни Облік господарської діяльності підприємств роздрібно торгівлі
Термін подання завершеної роботи	тема курсової роботи 21.11.2023 р.

Графік виконання роботи

Назва етапів виконання або структурних елементів роботи (проекту)	Дата закінчення
Вибір та затвердження теми	04.09 – 16.09.2023
Добір та аналіз літератури за обраною темою	18.09 – 23.09.2023
Складання плану курсової роботи	25.09 – 30.09.2023
Написання вступу та I розділу	02.10 – 21.10.2023
Написання розрахункової частини (II розділ) курсової роботи	23.10 – 11.11.2023
Написання висновків та пропозицій, оформлення курсової роботи	13.11 – 18.11.2023
Подання курсової роботи керівнику для рецензування (для рекомендації до захисту)	20.11 – 21.11.2023
Захист курсової роботи	04.12 – 09.12.2023

Завдання видав

Керівник,
кандидат економічних наук,

_____ М. О. Мельничук
(підпис)

«08» вересня 2023 р.

Завдання отримав

Здобувач

_____ С.В. Барбін
(підпис)

«08» вересня 2023 р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ОБЛІК ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ РОЗДРІБНОЇ ТОРГІВЛІ.....	4
1.1. Законодавчо-нормативна база та порядок документообігу у роздрібній торгівлі	4
1.2. Бухгалтерський облік товарів у роздрібній торгівлі.....	8
РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА	10
ВИСНОВКИ.....	15
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	16
ДОДАТКИ.....	18

ВСТУП

Торгівля є важливою сферою підприємницької діяльності, що забезпечує функцію доведення товару від виробника до безпосереднього споживача. Сучасні товаровиробники під впливом ринкових чинників вимушені постійно оновлювати свою бізнес- модель, встановлювати нові стратегічні цілі, дбати про підвищення ефективності діяльності, що насамперед вимагає ефективної організації руху товарів, здатної задовольнити постійно зростаючі потреби споживачів у різноманітних товарах і послугах у необхідній кількості, широкому асортименті, високої якості при мінімальних витратах праці, матеріальних засобів і часу.

Бухгалтерський облік на підприємствах роздрібною торгівлі має свої особливості в порівнянні з обліком інших видів діяльності, зокрема в частині організаційних засад. Тому необхідно привернути увагу до організації бухгалтерського обліку реалізації товарів підприємств роздрібною торгівлі з метою забезпечення користувачів повною, достовірною та об'єктивною інформацією про фінансовий стан підприємства та результати його діяльності.

Значний внесок у розвиток теорії, методів та організації обліку товарних операцій на підприємствах роздрібною торгівлі внесли вітчизняні вчені, такі як, В.І. Бачинський, О.М. Брадул, В.О. Іваненко, Ю.А. Верига, А.С. Ярошенко, В.Г. Горелкін, О.В. Фоміна, Л.М. Котенко, А.М. Кузьмінський, О.М. Чабанюк, Н.М. Ткаченко, Гура Н.О., а також представники зарубіжних наукових шкіл, як, зокрема, Х. Андерсон, Д. Колдуелл, Б. Нідлз, А.Ш. Моргуліс.

Метою курсової роботи є обґрунтування теоретичних засад та виявлення рекомендацій щодо організації обліку реалізації товарів на підприємствах роздрібною торгівлі.

РОЗДІЛ 1

ОБЛІК ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

РОЗДРІБНОЇ ТОРГІВЛІ

1.1. Законодавчо-нормативна база та порядок документообігу у роздрібній торгівлі

Пов'язані з організаційними засадами нормативно – правові документи торговельної діяльності в Україні представлено на рисунку 1.

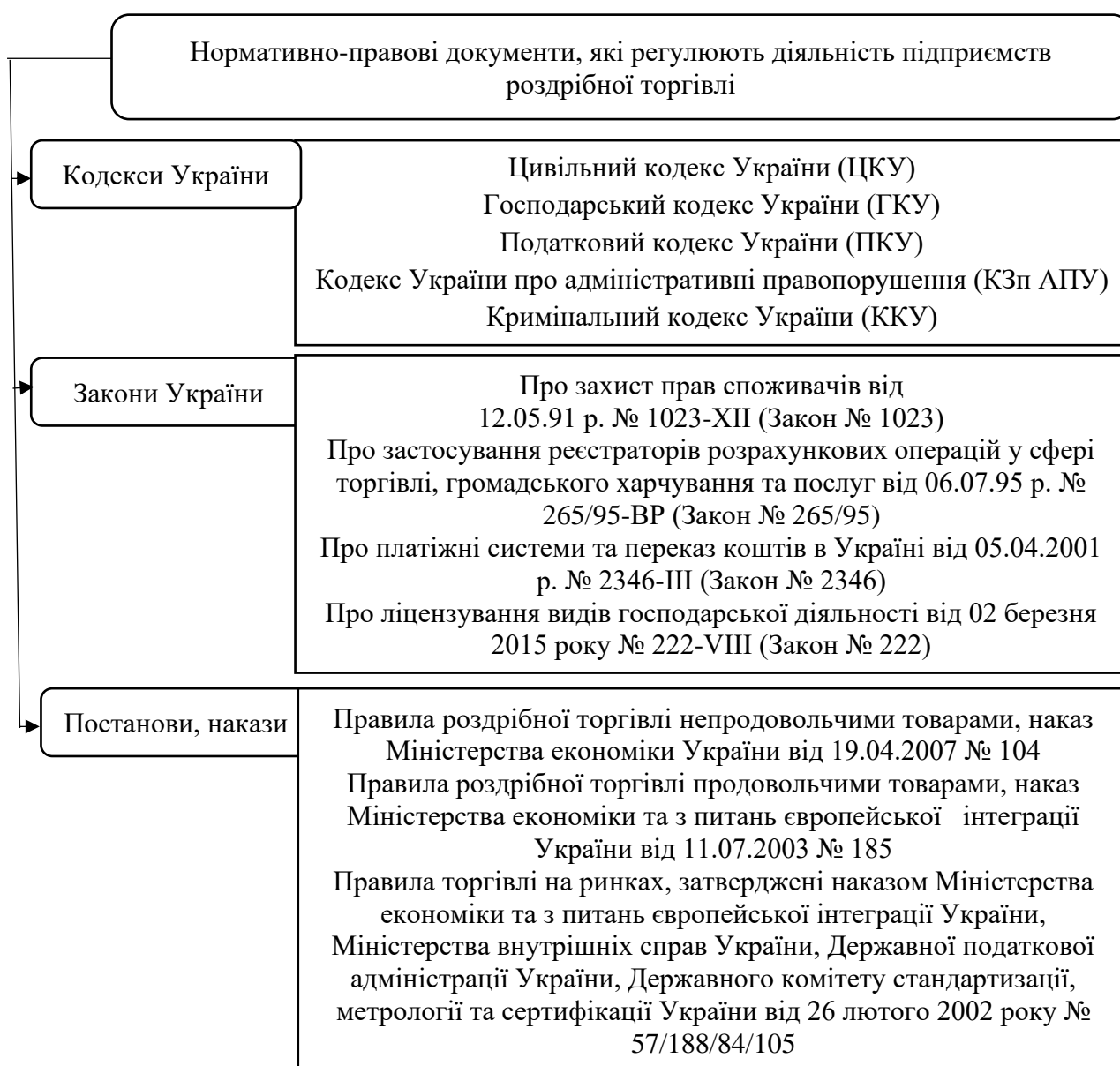

Рисунок 1 – Нормативно-правові документи, які регулюють діяльність підприємств роздрібної торгівлі

Оприбуткування товарів на склад від постачальника, торгового підприємства відбувається на основі первинних документів наведених на рисунку 2.

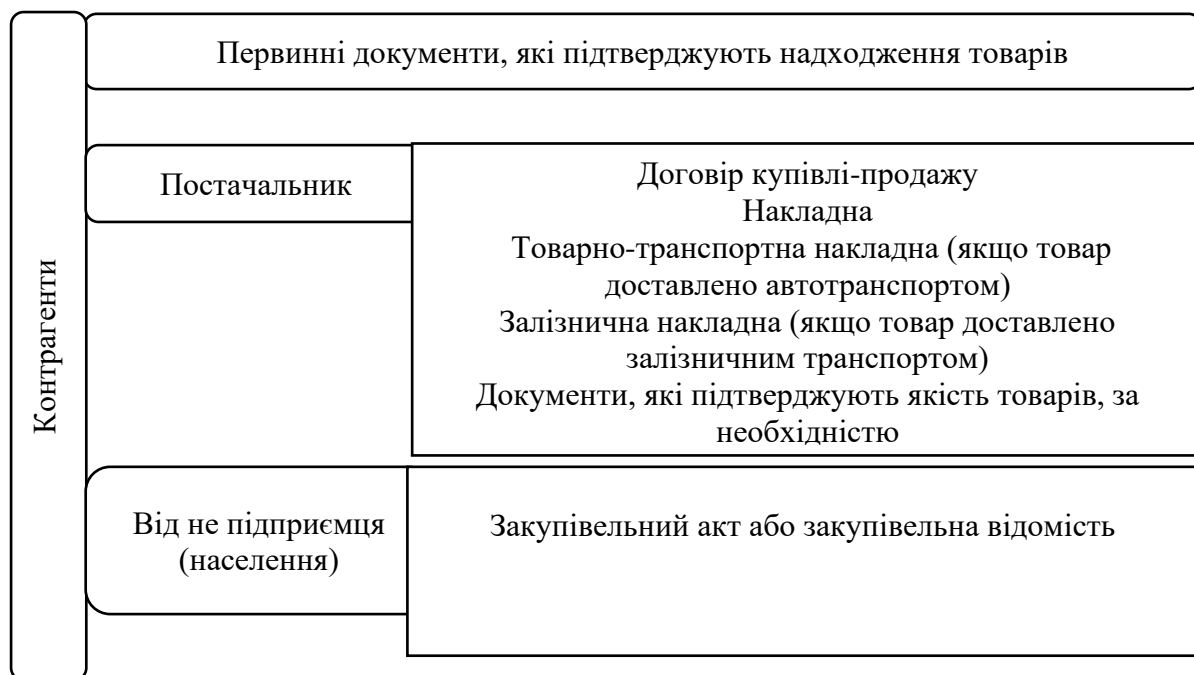

Рисунок 2 – Первинні документи, які підтверджують надходження товарів

Важливим документом також є цінніки на товар. Цінники на товар формуються відповідно до Інструкції № 2, п. 5. З метою інформування покупців ціни продажу за Інструкцією № 2 можуть бути зазначені в роздрібній торгівлі на: товарних ярликах; ярликах цін (цінниках); наведених на зразках товарів; етикетках підприємств-виробників; покажчиках цін (аналог прејскуранта); упаковці, у якій продається товар; безпосередньо на самому товарі, якщо ціни позначені не пошкоджують його товарний вигляд і не впливає знижуючи якість товару.

В залежності від форми розрахунків, залежить документальне оформлення операцій за проданий товар, а саме вибуття товарів. В роздрібній торгівлі більшість суб'єктів господарювання зобов'язані застосовувати РРО. Так, суб'єкти господарювання, які здійснюють розрахункові операції в

готівковій чи в безготівковій формі під час продажу товарів або надання послуг у сфері роздрібної торгівлі, зобов'язані проводити розрахункові операції на повну суму покупки або надання послуги через РРО. РРО повинен бути зареєстрований, опломбований у встановленому порядку та переведений у фіскальний режим роботи РРО, який повинен роздруковувати відповідні розрахункові документи (ч. 1 ст. 3 Закону № 265/95). Винятком у сфері роздрібної торгівлі являються лише продавців, фізичні особи–підприємці, які є платниками єдиного податку першої групи.

1.2. Бухгалтерський облік товарів у роздрібній торгівлі

Придбані товари, відповідно до п. 8 і п. 9 П(С)БО 9 «Запаси» зараховують на баланс підприємства за первісною вартістю, яка формується за такими даними:

- суми, сплачені згідно з договором постачальнику (продавцю), за вирахуванням непрямих податків;
- суми ввізного мита;
- суми непрямих податків у зв'язку з придбанням товарів, які не відшкодовують підприємству;
- транспортно-заготівельні витрати (витрати на заготівлю запасів, оплату тарифів (фрахту) за вантажно-розвантажувальні роботи й транспортування запасів усіма видами транспорту до місця їх використання, включаючи витрати зі страхування ризиків транспортування запасів).

Товари, які надійшли на підприємство з метою роздрібного продажу, обліковуються використовуючи субрахунок 282 «Товари в торгівлі», відповідно до Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затвердженою наказом Міністерства фінансів від 30.11.1999 р. № 291.

Зважаючи на положення Інструкції № 291 та Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку запасів, затверджених наказом Міністерства фінансів від

10.01.2007 р. № 2, надходження товару на підприємство роздрібно́ї торгівлі й передання його в торговельний зал для наступної реалізації відображають такими бухгалтерськими проведеннями.

Таблиця 1

Бухгалтерський облік надходження товарів у магазин

з/п	Зміст господарської операції	Дебет	Кредит
1	Отримано товари на склад магазину	281	631
2	Нараховано податковий кредит (податкову накладну ще не зареєстровано в ЄРПН)	6441	631
3	Підтверджено податковий кредит	6412	6441
4	Відображено витрати на транспортування товару від постачальника	289	631
5	Нараховано податковий кредит за послугами транспортування (податкову накладну ще не зареєстровано в ЄРПН)	6441	631
6	Підтверджено податковий кредит за послугами транспортування	6412	6441
7	Проведено оплату постачальникові за товар і транспортній організації за транспортування товару	631	311
8	Передано товар зі складу в торговельний зал магазину	282	281
9	Нараховано торговельну націнку для формування продажної вартості товарів	282	285

Відповідно до п. 16 П(С)БО 9 оцінку запасів під час вибуття можуть проводити одним із методів, зокрема:

- ідентифікованої собівартості відповідної одиниці запасів;
- середньозваженої собівартості;
- собівартості першого за часом надходження запасів (ФІФО);
- нормативних витрат;
- ціни продажу.

Зважаючи на значну й змінну номенклатуру товарів, підприємствам роздрібно́ї торгівлі зручніше здійснювати оцінку товарів за цінами продажу – п. 22 П(С)БО 9.

Оцінка за цінами продажу ґрунтується на застосуванні середнього проценту торговельної націнки товарів.

У такому разі під час надходження товарів на підприємство в бухгалтерському обліку відображають і суму торговельної націнки, яку можна формувати у два способи:

1) наказом керівника – розмір торговельної націнки встановлюють у певному (фіксованому) розмірі від ціни придбання товару;

2) зворотним розрахунком – спочатку встановлюють продажну вартість товару, а потім визначають суму торговельної націнки.

Для оцінки товарів за цінами продажу підприємство має визначити:

– середній відсоток торговельної націнки – визначають діленням суми залишку торгових націнок на початок місяця й торгових націнок у продажній вартості отриманих у звітному місяці товарів на суму продажної вартості залишку товарів на початок місяця та продажної вартості одержаних у звітному місяці товарів – $(\text{Сальдо Кт 285} + \text{Оборот Кт 285}) : (\text{Сальдо Дт 282} + \text{Оборот Дт 282}) \times 100 \%$;

– суму торговельної націнки на реалізовані товари – визначають як добуток продажної вартості реалізованих товарів і середнього відсотка торгової націнки;

– собівартість реалізованих товарів – визначають як різницю між продажною вартістю реалізованих товарів і сумою торговельної націнки на такі товари (п. 22 П(С)БО 9).

У разі обліку товарів за продажними цінами на субрахунку 282 відображають продажну вартість товарів, яка складається з первісної вартості товарів і суми торговельної націнки.

Для обліку торговельної націнки підприємства роздрібною торгівлі використовують субрахунок 285 «Торгова націнка». На даному субрахунку відображають різницю між покупною та продажною (роздрібною) вартістю товарів. За кредитом субрахунку 285, враховуючи Інструкцію № 291, відображають збільшення суми торговельних націнок.

Наведемо бухгалтерський облік реалізації товарів у роздріб (таблиця 3).

Таблиця 3

Бухгалтерський облік реалізації товарів у роздріб

з/п	Зміст господарської операції	Дебет	Кредит
1	Надійшла виручка від реалізації товарів	301	702
2	Відображено податкові зобов'язання з ПДВ, що виникли під час реалізації товару	702	6412
3	Відображено собівартість реалізованих товарів	902	282
4	Списано торговельну націнку на реалізовані товари	285	282
5	Віднесено суму доходу від реалізації на фінрезультат	702	791
6	Віднесено собівартість реалізованих товарів на фінрезультат	791	902

У фінансовій звітності за всіма субрахунками рахунка 28 слід відображати згорнуте сальдо, тобто відображати купівельну вартість товарів за мінусом суми торговельних націнок.

Дохід від реалізації товарів відображають за кредитом субрахунку 702 «Дохід від реалізації товарів», а за дебетом субрахунку 902 «Собівартість реалізованих товарів» (Дт 902 Кт 282) – відображають списання фактичної собівартості реалізованих товарів (виходячи із ціни їх придбання).

Списання суми на реалізовані товари торговельної націнки можна відображати у два способи: за дебетом субрахунку 285 і кредитом субрахунку 282, або методом червоного сторно – зворотною кореспонденцією таких рахунків (Дт 282 Кт 285 – червоне сторно).

РОЗДІЛ 2.

ПРАКТИЧНЕ ЗАВДАННЯ

Варіант практичного завдання №1

На підставі приведених нижче даних необхідно:

1. Складено початковий баланс на 01.01.20XXр. у формі №1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» [15, 17] за даними таблиці 2.1.

Таблиця 2.1 – Залишки на синтетичних рахунках станом на 01.01.20XX р., тис. грн.

		Сума, грн.
1	Основні засоби (первісна вартість)	88620
2	Знос основних засобів	24000
3	Нематеріальні активи (первісна вартість)	17120
4	Знос нематеріальних активів	1060
5	Матеріали	1230
6	Малоцінні швидкозношувані предмети	240
7	Незавершене виробництво	70
8	Готова продукція	28600
9	Товари	11230
10	Каса в національній валюті	1070
11	Поточний рахунок в національній валюті	130430
12	Розрахунки з постачальниками та підрядниками	2120
13	Розрахунки з покупцями і замовниками	400
14	Розрахунки з бюджетом	540
15	Розрахунки по страхуванню	690
16	Розрахунки з оплати праці	2000
17	Розрахунки з підзвітними особами	90
18	Нерозподілений прибуток	7690
19	Статутний капітал	120000
20	Короткострокові позики банку	1000
21	Довгострокові позики банку	120000

2. Відкрито (див. додаток А) усі рахунки синтетичного обліку за даними таблиці 2.1 та складено журнал реєстрації господарських операцій (див. додаток Б).

4. Записано на відкритих рахунках бухгалтерського обліку господарські операції за січень 20XX р., підраховано обороти та визначено кінцеве сальдо (на 01.02.20XX р.) (див. додаток В).

5. Скласти оборотну відомість за синтетичними рахунками за січень 20XX р..

Таблиця 2.3 – Оборотна відомість за синтетичними рахунками

Рахунки	Сальдо на 1 число місяця		Обороти за місяць		Сальдо на кінець періоду	
	Д-т	К-т	Д-т	К-т	Д-т	К-т
10 «Основні засоби»	88620		3000		91620	
131 «Знос (амортизація) основних засобів»		24000		24000		48000
12 «Нематеріальні активи»	17120				17120	
133 «Знос (амортизація) нематеріальних активів»		1060				1060

Рахунки	Сальдо на 1 число місяця		Обороти за місяць		Сальдо на кінець періоду	
	Д-т	К-т	Д-т	К-т	Д-т	К-т
15 «Капітальні інвестиції»			3000	3000		
20 «Виробничі запаси»	1230		500	1500	230	
22 «Малоцінні та швидкозношувані предмети»	240		500		740	
23 «Незавершене виробництво»	70		55220	55290		
26 «Готова продукція»	28600		55290	83890		
28 «Товари»	11230				11230	
30 «Готівка»	1070		20930	1500	20500	
311 «Рахунки в банку в національній валюті»	130430			31720	98710	
36 «Розрахунки з покупцями та замовниками»	400	-	161000	-	161400	-
372 «Розрахунки з підзвітними особами»	90	-	1500	-	1590	-
40 «Статутний капітал»	-	120000		3000	-	123000
44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)»	-	7690	3000	39587	-	44277
50 «Довгострокові позики»	-	120000	-	-	-	120000
60 «Короткострокові позики»	-	1000	-	-	-	1000
63 «Розрахунки з постачальниками»	-	2120	-	4600	-	6720
64 «Розрахунки за податками і платежами»	-	540	5670	40593	-	35463
65 «Розрахунки за страхуванням»	-	690	5720	5720	-	690
66 «Розрахунки за виплатами працівникам»	-	2000	5070	26000	-	22930
70 «Дохід від реалізації»	-	-	161000	161000	-	-
79 «Фінансові результати»	-	-	134167	134167	-	-
90 «Собівартість реалізації»	-	-	83890	83890	-	-
92 «Адміністративні витрати»	-	-	2000	2000	-	-
98 «Податок на прибуток»	-	-	8690	8690	-	-
Разом	279100	279100	710147	710147	403140	403140

б. Скласти кінцевий баланс на 01.02.20XX р. (використовуючи той самий, що і в п. 1 типовий бланк форми №1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» у тис. грн. та форму № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» [15].

**Баланс (Звіт про фінансовий стан)
На 01.02.20XX р.**

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	16060	16060
первісна вартість	1001	17120	17120
накопичена амортизація	1002	(1060)	(1060)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби	1010	64620	43620
первісна вартість	1011	88620	91620
знос	1012	(24000)	(48000)
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Разом за розділом I	1095	80680	59680
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	41370	12200
Поточні біологічні активи	1110		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	400	161400
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	-	-
з бюджетом	1135	-	-
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	90	1590
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	131500	119210
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Інші оборотні активи	1190	-	-
Разом за розділом II	1195	-	-
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття			
Баланс	1300	254040	354080
Пасив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований капітал	1400	120000	123000
Капітал у дооцінках	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-

Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	7690	44277
Неоплачений капітал	1425	-	-
Вилучений капітал	1430	-	-
Разом за розділом I	1495	127690	167277
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення		-	-
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		
Довгострокові кредити банків	1510	120000	120000
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
Разом за розділом II	1595	120000	120000
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	1000	1000
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	2120	6720
розрахунками з бюджетом	1620	540	35463
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	690	690
розрахунками з оплати праці	1630	2000	22930
Поточні забезпечення	1660	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	-	-
Разом за розділом III	1695	6350	186803
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	254040	354080

Складемо Звіт про прибутки та збитки
Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

на 01.02.20XX рік

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	134167	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(83890)	-
Валовий:			
прибуток	2090	50277	-
збиток	2095	(-)	(-)
Інші операційні доходи	2120	-	-
Адміністративні витрати	2130	2000	-
Витрати на збут	2150	-	-
Інші операційні витрати	2180	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	48277	-
збиток	2195	-	-
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-

Інші фінансові доходи	2220	-	-
Інші доходи	2240	-	-
Фінансові витрати	2250	-	-
Втрати від участі в капіталі	2255	-	-
Інші витрати	2270	-	-
Фінансовий результат до оподаткування:			-
прибуток	2290	48277	
збиток	2295	-	-
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(8690)	-
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			-
прибуток	2350	39587	
збиток	2355	-	-

ВИСНОВКИ

Завершальну стадію процесу товарно-грошового обміну забезпечує роздрібна торгівля. Вона опосередковує процес відтворення, впливає на обсяги і структуру товарної пропозиції на ринку продовольчих товарів, стабілізує його зв'язуючи обмін у формі купівлі-продажу з особистим споживанням.

Реалізація товарів є основною ланкою руху товарів на підприємствах роздрібною торгівлі, етапом, на якому відбувається одержання доходів та формування прибутку, тому всі зусилля працівників мають бути спрямовані на збільшення обсягів реалізації та забезпечення рівномірності її здійснення.

Облікова політика підприємства має певну специфіку щодо товарів. Водночас вибір методу оцінки може суттєво впливати на кінцевий фінансовий результат діяльності торговельного підприємства, особливо в умовах інфляційних процесів. Тому вибір підприємством оптимального методу сприятиме збільшенню оборотних коштів, залученню інвестицій, що у підсумку дасть можливість зменшити витрати та покращити фінансові показники діяльності підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена Наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 р. № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>.
2. Овчарова Н. В., Кравченко О. В., Устик Є. С. Транспортні витрати торговельного підприємства: особливості обліку. Modern Economics. 2020. № 21(2020). С. 160-165. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V21\(2020\)-25](https://doi.org/10.31521/modecon.V21(2020)-25).
3. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.99 № 996-XIV . URL: <http://zakon.rada.gov.ua/>.
4. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2003 №73. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>
5. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» : Наказ Міністерства фінансів України No 246 від 20.10.1999 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99#Text>
6. Цивільний кодекс України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
7. Товарний документообіг в роздрібній торгівлі URL:: <https://www.buh24.com.ua>
8. Карпова В. Облік у роздрібній торгівлі: документообіг URL: http://bz.ligazakon.ua/ua/magazine_article/BZ008447
9. Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та по- слуг від 06.07.1995 № 265/95-В URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/265/95-%D0%B2%D1%80>
10. Порядок провадження торговельної діяльності та правила торговельного обслуговування на ринку споживчих товарів, затверджений

постановою КМУ від 15.06.2006 р. № 833. URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/833-2006-%D0%BF#Text>

ДОДАТОК А
РАХУНКИ СИНТЕТИЧНОГО ОБЛІКУ

Рахунок 10 «Основні засоби»

Дебет		Кредит	
Номер операції	Сума	Номер операції	Сума
Сальдо на п.п.	88620		
Оборот		Оборот	
Сальдо на к.п.			

Рахунок 12 «Нематеріальні активи»

Дебет		Кредит	
Номер операції	Сума	Номер операції	Сума
Сальдо на п.п.	17120		
Оборот		Оборот	-
Сальдо на к.п.			

Рахунок 131 «Знос (амортизація) основних засобів»

Дебет		Кредит	
Номер операції	Сума	Номер операції	Сума
		Сальдо на п.п.	24000
Оборот		Оборот	
		Сальдо на к.п.	

Рахунок 133 «Знос (амортизація) нематеріальних активів»

Дебет		Кредит	
Номер операції	Сума	Номер операції	Сума
		Сальдо на п.п.	1060
Оборот		Оборот	
		Сальдо на к.п.	

Рахунок 20 «Виробничі запаси»

Дебет		Кредит	
Номер операції	Сума	Номер операції	Сума
Сальдо на п.п.	1230		
Оборот		Оборот	
Сальдо на к.п.			

Рахунок 22 «Малоцінні та швидкозношувані предмети»

Дебет		Кредит	
Номер операції	Сума	Номер операції	Сума
Сальдо на п.п.	240		
21			
Оборот		Оборот	-

Сальдо на к.п.			
Рахунок 23 «Незавершене виробництво»			
Дебет		Кредит	
Номер операції	Сума	Номер операції	Сума
Сальдо на п.п.	70		
Оборот		Оборот	
Сальдо на к.п.			

Рахунок 26 «Готова продукція»

Дебет		Кредит	
Номер операції	Сума	Номер операції	Сума
Сальдо на п.п.	28600		
Оборот		Оборот	
Сальдо на к.п.			

Рахунок 28 «Товари»

Дебет		Кредит	
Номер операції	Сума	Номер операції	Сума
Сальдо на п.п.	11230		
Оборот		Оборот	
Сальдо на к.п.			

Рахунок 30 «Готівка»

Дебет		Кредит	
Номер операції	Сума	Номер операції	Сума
Сальдо на п.п.	1070		
Оборот		Оборот	
Сальдо на к.п.			

Рахунок 311 «Рахунки в банку в національній валюті»

Дебет		Кредит	
Номер операції	Сума	Номер операції	Сума
Сальдо на п.п.	130430		
Оборот		Оборот	
Сальдо на к.п.			

Рахунок 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками»

Дебет		Кредит	
Номер операції	Сума	Номер операції	Сума
Сальдо на п.п.	400		
Оборот		Оборот	
Сальдо на к.п.			

Рахунок 372 «Розрахунки з підзвітними особами»

Дебет		Кредит	
-------	--	--------	--

Номер операції	Сума	Номер операції	Сума
Сальдо на п.п.	90		
Оборот		Оборот	
Сальдо на к.п.			

Рахунок 40 «Статутний капітал»

Дебет		Кредит	
Номер операції	Сума	Номер операції	Сума
		Сальдо на п.п.	120000
Оборот		Оборот	
		Сальдо на к.п.	

Рахунок 44 «Нерозподілені прибутки (непокріті збитки)»

Дебет		Кредит	
Номер операції	Сума	Номер операції	Сума
		Сальдо на п.п.	7690
Оборот		Оборот	
		Сальдо на к.п.	

Рахунок 50 «Довгострокові позики»

Дебет		Кредит	
Номер операції	Сума	Номер операції	Сума
		Сальдо на п.п.	120000
Оборот		Оборот	
		Сальдо на к.п.	

Рахунок 60 «Короткострокові позики»

Дебет		Кредит	
Номер операції	Сума	Номер операції	Сума
		Сальдо на п.п.	1000
Оборот		Оборот	
		Сальдо на к.п.	

Рахунок 63 «Розрахунки з постачальниками»

Дебет		Кредит	
Номер операції	Сума	Номер операції	Сума
		Сальдо на п.п.	2120
Оборот		Оборот	
		Сальдо на к.п.	

Рахунок 64 «Розрахунки за податками і платежами»

Дебет		Кредит	
Номер операції	Сума	Номер операції	Сума
		Сальдо на п.п.	540

Оборот		Оборот	
		Сальдо на к.п.	

Рахунок 65 «Розрахунки за страхуванням»

Дебет		Кредит	
Номер операції	Сума	Номер операції	Сума
		Сальдо на п.п.	690
Оборот		Оборот	
		Сальдо на к.п.	

Рахунок 66 «Розрахунки за виплатами працівникам»

Дебет		Кредит	
Номер операції	Сума	Номер операції	Сума
		Сальдо на п.п.	2000
Оборот		Оборот	
		Сальдо на к.п.	

ДОДАТОК Б
ЖУРНАЛ РЕЄСТРАЦІЇ ГОСПОДАРСЬКИХ ОПЕРАЦІЙ

Таблиця 2.2 – Журнал реєстрації господарських операцій

№	Зміст операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн	Тип балансових змін
		Дебет	Кредит		
1.	Надійшли виробничі запаси (матеріали) від постачальника на суму 600 грн. у тому числі ПДВ	201	631	500	Збільшення активу, Збільшення пасиву III тип
2.	Відображено податковий кредит з ПДВ	641	631	100	Зменшення пасиву, Збільшення пасиву II тип
3.	Надійшли МШП від постачальника на суму 600 грн. у тому числі ПДВ (600/6)	22	631	500	Збільшення активу, Збільшення пасиву III тип
4.	Відображено податковий кредит з ПДВ	641	631	100	Зменшення пасиву, Збільшення пасиву II тип
5.	Використано на виробництво продукції матеріали	23	201	1500	Збільшення активу, Зменшення активу I тип
6.	Нарахована заробітна плата робітникам основного виробництва	23	661	26000	Збільшення активу, Збільшення пасиву III тип
7.	Розрахувати та утримати із заробітної плати податок з доходів фізичних осіб (26000*18%)	661	641	4680	Зменшення пасиву, Збільшення пасиву II тип
8.	Розрахувати та утримати із заробітної плати військовий збір (26000*1,5%)	661	641	390	Зменшення пасиву, Збільшення пасиву II тип
9.	Нарахувати на заробітну плату єдиний соціальний внесок (26000*22%)	23	65	5720	Збільшення активу, Збільшення пасиву III тип
10.	Сплачено з розрахункового рахунка у банку податок з доходів фізичних осіб	641	311	4680	Зменшення активу, Зменшення пасиву IV тип
11.	Сплачено з розрахункового рахунка у банку військовий збір	641	311	390	Зменшення активу, Зменшення пасиву IV тип
12.	Сплачено з розрахункового рахунка у банку нарахування на заробітну плату соціального внеску	65	311	5720	Зменшення активу, Зменшення пасиву IV тип
12 а	До каси отримано з розрахункового рахунка у банку заробітна плата до видачі (26000 – 4680 - 390)	301	311	20930	Збільшення активу, Зменшення активу I тип

№	Зміст операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн	Тип балансових змін
		Дебет	Кредит		
13.	З каси видано робітнику підприємства на закупівлю малоцінних та швидкозношуваних предметів грошові кошти під звіт	372	301	1500	Збільшення активу, Зменшення активу I тип
14.	Придбані основні засоби (верстат) у постачальника на суму 2400 грн. у тому числі ПДВ (податкова накладна зареєстрована в Єдиному реєстрі податкових накладних)	15	631	2000	Збільшення активу, Збільшення пасиву III тип
15.	Відображено податковий кредит з ПДВ за придбані основні засоби (верстат)	641	631	400	Зменшення пасиву, Збільшення пасиву II тип
16.	Нараховано витрати за транспортування основного засобу (верстат) на суму 1 000 грн. (у неплатника ПДВ)	15	631	1000	Збільшення активу, Збільшення пасиву III тип
17.	Введені в експлуатацію основний засіб (верстат) (підписано Акт приймання-передачі основних засобів) (2000+1000)	10	15	3000	Збільшення активу, Зменшення активу I тип
18.	Нараховано знос основних засобів виробничого призначення	23	131	21000	Збільшення активу, Збільшення пасиву III тип
19.	Нараховано знос основних засобів загальновиробничого призначення	91	131	1000	Збільшення активу, Збільшення пасиву III тип
20.	Списано загальновиробничі витрати на собівартість виробленої продукції	23	91	1000	Збільшення активу, Збільшення пасиву III тип
21.	Нараховано знос основних засобів адміністративного призначення	92	131	2000	Збільшення активу, Збільшення пасиву III тип
22.	Передана вся готова продукція із виробництва на склад	26	23	55290	Збільшення активу, Зменшення активу I тип
23.	Реалізована вся готова продукція покупцю	361	701	16100 0	Збільшення активу, Збільшення пасиву III тип
24.	Нараховано податкове зобов'язання з ПДВ на реалізовану готову продукцію (161000/6)	701	641	26833	Зменшення пасиву, Збільшення пасиву II тип
25.	Списана відвантажена покупцям готова продукція за її фактичною собівартістю	901	26	83890	Зменшення активу, Зменшення пасиву IV тип

№	Зміст операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн	Тип балансових змін
		Дебет	Кредит		
26.	Списано на фінансовий результат дохід від реалізації готової продукції	701	79	13416 7	Зменшення пасиву, Збільшення пасиву II тип
	Списано на фінансовий результат фактична собівартість реалізованої готової продукції	79	901	83890	Зменшення активу, Зменшення пасиву IV тип
27.	Списано на фінансовий результат адміністративні витрати	79	92	2000	Зменшення активу, Зменшення пасиву IV тип
28.	Нараховано податок на прибуток	981	641	8690	Зменшення пасиву, Збільшення пасиву II тип
29.	Списано на фінансовий результат податок на прибуток	79	981	8690	Зменшення активу, Зменшення пасиву IV тип
30.	У кінці звітнього періоду визначено на фінансовий результат, який списується на рахунок обліку нерозподілених прибутків (непокритих збитків) у порядку закриття рахунку 79 «Фінансові результати»	79	44	77200	Збільшення активу, Збільшення пасиву III тип
31.	Перераховано нерозподілений прибуток до зареєстрованого капіталу	44	40	3000	Зменшення пасиву, Збільшення пасиву II тип

ДОДАТОК В

ВІДКРИТІ РАХУНКИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ГОСПОДАРСЬКИХ
ОПЕРАЦІЙ ЗА СІЧЕНЬ 20XX Р.

Рахунок 10 «Основні засоби»

Дебет		Кредит	
Номер операції	Сума	Номер операції	Сума
Сальдо на п.п.	88620		
17	3000		
Оборот	3000	Оборот	-
Сальдо на к.п.	91620		

Рахунок 12 «Нематеріальні активи»

Дебет		Кредит	
Номер операції	Сума	Номер операції	Сума
Сальдо на п.п.	17120		
Оборот	-	Оборот	-
Сальдо на к.п.	17120		

Рахунок 15 «Капітальні інвестиції»

Дебет		Кредит	
Номер операції	Сума	Номер операції	Сума
Сальдо на п.п.	-		
14	2000	17	3000
16	1000		
Оборот	3000	Оборот	3000
Сальдо на к.п.	-		

Рахунок 131 «Знос (амортизація) основних засобів»

Дебет		Кредит	
Номер операції	Сума	Номер операції	Сума
		Сальдо на п.п.	24000
		18	21000
		19	1000
		21	2000
Оборот	-	Оборот	24000
		Сальдо на к.п.	48000

Рахунок 133 «Знос (амортизація) нематеріальних активів»

Дебет		Кредит	
Номер операції	Сума	Номер операції	Сума
		Сальдо на п.п.	1060
Оборот	-	Оборот	-
		Сальдо на к.п.	1060

Рахунок 20 «Виробничі запаси»

Дебет		Кредит	
-------	--	--------	--

Номер операції	Сума	Номер операції	Сума
Сальдо на п.п.	1230		
1	500	5	1500
Оборот	500	Оборот	1500
Сальдо на к.п.	230		

Рахунок 22 «Малоцінні та швидкозношувані предмети»

Дебет		Кредит	
Номер операції	Сума	Номер операції	Сума
Сальдо на п.п.	240		
3	500		
Оборот	500	Оборот	-
Сальдо на к.п.	740		

Рахунок 23 «Незавершене виробництво»

Дебет		Кредит	
Номер операції	Сума	Номер операції	Сума
Сальдо на п.п.	70		
5	1500	22	55290
6	26000		
9	5720		
18	21000		
20	1000		
Оборот	55220	Оборот	55290
Сальдо на к.п.	-		

Рахунок 26 «Готова продукція»

Дебет		Кредит	
Номер операції	Сума	Номер операції	Сума
Сальдо на п.п.	28600		
22	55290	25	83890
Оборот	55290	Оборот	83890
Сальдо на к.п.	-		

Рахунок 28 «Товари»

Дебет		Кредит	
Номер операції	Сума	Номер операції	Сума
Сальдо на п.п.	11230		
Оборот	-	Оборот	-
Сальдо на к.п.	11230		

Рахунок 30 «Готівка»

Дебет		Кредит	
Номер операції	Сума	Номер операції	Сума
Сальдо на п.п.	1070		
12а	20930	13	1500
Оборот	20930	Оборот	1500
Сальдо на к.п.	20500		

Рахунок 311 «Рахунки в банку в національній валюті»

Дебет		Кредит	
Номер операції	Сума	Номер операції	Сума
Сальдо на п.п.	130430		
		10	4680
		11	390
		12	5720
		12а	20930
Оборот	-	Оборот	31720
Сальдо на к.п.	98710		

Рахунок 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками»

Дебет		Кредит	
Номер операції	Сума	Номер операції	Сума
Сальдо на п.п.	400		
23	161000		
Оборот	161000	Оборот	-
Сальдо на к.п.	161400		

Рахунок 372 «Розрахунки з підзвітними особами»

Дебет		Кредит	
Номер операції	Сума	Номер операції	Сума
Сальдо на п.п.	90		
13	1500		
Оборот	1500	Оборот	-
Сальдо на к.п.	1590		

Рахунок 40 «Статутний капітал»

Дебет		Кредит	
Номер операції	Сума	Номер операції	Сума
		Сальдо на п.п.	120000
		31	3000
Оборот		Оборот	3000
		Сальдо на к.п.	123000

Рахунок 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)»

Дебет		Кредит	
Номер операції	Сума	Номер операції	Сума
		Сальдо на п.п.	7690
31	3000	30	39587
Оборот	3000	Оборот	39587
		Сальдо на к.п.	44277

Рахунок 50 «Довгострокові позики»

Дебет		Кредит	
Номер операції	Сума	Номер операції	Сума
		Сальдо на п.п.	120000
Оборот	-	Оборот	-
		Сальдо на к.п.	120000

Рахунок 60 «Короткострокові позики»

Дебет		Кредит	
Номер операції	Сума	Номер операції	Сума
		Сальдо на п.п.	1000
Оборот	-	Оборот	-
		Сальдо на к.п.	1000

Рахунок 63 «Розрахунки з постачальниками»

Дебет		Кредит	
Номер операції	Сума	Номер операції	Сума
		Сальдо на п.п.	2120
		1	500
		2	100
		3	500
		4	100
		14	2000
		15	400
		16	1000
Оборот	-	Оборот	4600
		Сальдо на к.п.	6720

Рахунок 64 «Розрахунки за податками і платежами»

Дебет		Кредит	
Номер операції	Сума	Номер операції	Сума
		Сальдо на п.п.	540
2	100	7	4680
4	100	8	390
10	4680	24	26833
11	390	28	8690
15	400		
Оборот	5670	Оборот	40593
		Сальдо на к.п.	35463

Рахунок 65 «Розрахунки за страхуванням»

Дебет		Кредит	
Номер операції	Сума	Номер операції	Сума
		Сальдо на п.п.	690
12	5720	9	5720
Оборот	5720	Оборот	5720
		Сальдо на к.п.	690

Рахунок 66 «Розрахунки за виплатами працівникам»

Дебет		Кредит	
Номер операції	Сума	Номер операції	Сума
		Сальдо на п.п.	2000
7	4680	6	26000
8	390		
Оборот	5070	Оборот	26000
		Сальдо на к.п.	22930

Рахунок 70 «Дохід від реалізації»

Дебет		Кредит	
Номер операції	Сума	Номер операції	Сума
24	26833	23	161000
26	134167		
Оборот	161000	Оборот	161000

Рахунок 90 «Собівартість реалізації»

Дебет		Кредит	
Номер операції	Сума	Номер операції	Сума
26а	83890	25	83890
Оборот	83890	Оборот	83890

Рахунок 92 «Адміністративні витрати»

Дебет		Кредит	
Номер операції	Сума	Номер операції	Сума
21	2000	27	2000
Оборот	2000	Оборот	2000

Рахунок 98 «Податок на прибуток»

Дебет		Кредит	
Номер операції	Сума	Номер операції	Сума
28	8690	29	8690
Оборот	8690	Оборот	8690

Рахунок 79 «Фінансові результати»

Дебет		Кредит	
Номер операції	Сума	Номер операції	Сума
26а	83890	26	134167
27	2000		
29	8690		
30	39587		
Оборот	134167	Оборот	134167